

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
Протокол від «__» _____ 2018 р. № ____
Голова Вченої ради
_____ І.Є. Цепенда

ОСВІТЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

231 «Соціальна робота»

за другим магістерським рівнем провадження освітньої діяльності

Галузь знань

23 Соціальна робота

Спеціальність

231 Соціальна робота

ВНЕСЕНО

Науково-методичною радою Педагогічного
факультету
Протокол № 4
від «26» лютого 2018
Голова НМР
Кондур О.С.

ПРОЕКТНА ГРУПА

Керівник (гарант):

Костів В. І., кандидат педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – теорія та історія педагогіки, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою Педагогічного факультету
Протокол № 4
від «26» лютого 2018
Голова вченої ради
Реза О.С.

Члени групи:

Комар І. В., кандидат педагогічних наук за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора від «__» _____ 2018
№

ВВЕДЕНО У ДІЮ З

«____» _____ 2018
Навчально-методичний відділ

Протас О. Л., кандидат педагогічних наук за спеціальністю 13.00.05 – соціальна педагогіка, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Начальник

Запухляк Р.І

I. Преамбула

Освітня програма другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» галузі знань 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота».

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ БЛОК

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рівень програми	НРК – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень
Освітня кваліфікація	Магістр
Кваліфікація в дипломі	Магістр соціальної роботи. Соціальний педагог, викладач. Практичний психолог. Магістр соціальної роботи. Соціальний педагог, викладач. Психолог-реабілітолог.
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення:</i> соціальна і соціально-педагогічна робота у соціальних службах і навчальних закладах, педагогічний процес у ВНЗ.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> фундаментальна та спеціальна теоретична та практична підготовка магістрів у предметній галузі.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> інноваційні підходи щодо вирішення науково-практичних проблем в контексті підготовки майбутнього фахівця соціальної сфери.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> аналіз, синтез, порівняння, моделювання, аналогія, системний підхід, діалектика, абстрагування, конкретизація, історичний, логічний, планування, оцінка, прогнозування, спостереження, систематизація, узагальнення, контроль.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні інформаційні та комунікаційні бази даних, програмні засоби та Інтернет-ресурси.</p>
Академічні права випускників	Випускники мають право продовжувати навчання на здобуття третього (освітньо-наукового) і наукового рівня вищої освіти.
Працевлаштування випускників (для регульованих професій - обов'язково)	Соціальний працівник; соціальний педагог; практичний психолог; директор центру соціальних служб для молоді; головний державний соціальний інспектор; начальник центру психологічного забезпечення, соціально-трудової реабілітації дорослих, з надання соціальних послуг тощо; викладач вищого навчального закладу; викладач

	<p>професійно-технічного навчального закладу; вихователь соціальний по роботі з дітьми-інвалідами; консультант психолого-медико-педагогічної консультації; консультант центральної психолого-медико-педагогічної консультації; науковий співробітник; консультант з питань здорового способу життя; інспектор з охорони дитинства; науковий співробітник (валеологія); науковий співробітник (праця та зайнятість); експерт із соціальної відповідальності; професіонал з розвитку персоналу; профконсультант; фахівець з профорієнтації; державний соціальний інспектор; помічник-консультант народного депутата України; радник (органи державної влади); спеціаліст державної служби; спеціаліст з питань кадрової роботи та державної служби; науковий співробітник (соціальний захист населення); наглядач в громадському центрі; наглядач за умовно засудженими; фахівець (з допомоги неблагополучним родинам, грошової допомоги дітям і т. ін.); фахівець із соціальної допомоги вдома; фахівець з питань зайнятості; фахівець із соціальної роботи; фахівець-організатор соціально-побутового обслуговування.</p>
--	---

II. ОБСЯГ КРЕДИТІВ ЄКТС, НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВІДПОВІДНОГО СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Обсяг освітньої програми магістра	Кредити ЄКТС
освітньо-професійної програми	90

III. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Інтегральна компетентність КІ	КІ	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання, соціальні та соціально-педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень соціальної педагогіки, методів соціальної роботи, психології та окремих методик навчання, проведення досліджень і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності КЗ	КЗ1 КЗ2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, а також здатність спілкуватися іноземною мовою;

	К33	володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій;
	К34	здатність проведення досліджень на відповідному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; володіння науковим стилем мови;
	К35	здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання соціальних та наукових проблем;
	К36	здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, використовувати теоретичні знання для розв'язання професійних проблем;
	К37	уміння застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності;
	К38	здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства;
	К39	здатність орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України; слугувати зразком громадянина-патріота для дітей, батьків, колег;
	К310	здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках з дорослими й дітьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі та дотримуватися принципів педагогічної та наукової етики;
	К311	здатність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища;
	К312	здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями, їхніми батьками, опікунами, клієнтами соціальних служб; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання професійних конфліктів, володіння мовленнєвим етикетом;
	К313	здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань, оцінювати результати впливів та забезпечувати якість діяльності;
	К314	здатність до професійної рефлексії;

	<p>K315</p> <p>K316</p> <p>K317</p> <p>K318</p>	<p>здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання соціально-педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання проблем нестандартними способами;</p> <p>уміння ефективно використовувати спадщину світової та вітчизняної науки, зокрема й народної;</p> <p>здатність визначати напрями власної професійної діяльності, проектувати її;</p> <p>здатність застосовувати знання, уміння, цінності й досвід практичної діяльності в ділянці збереження здоров'я в суспільному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності КФ</p>	<p>КФ 1</p> <p>КФ-2</p> <p>КФ-3</p> <p>КФ-4</p> <p>КФ-5</p> <p>КФ-6</p> <p>КФ -7</p> <p>КФ-8</p>	<p>здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної педагогіки та соціальної роботи;</p> <p>здатність планувати та здійснювати наукові комплексні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально важливих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення;</p> <p>здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації;</p> <p>здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи;</p> <p>здатність спілкуватися із представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських, комерційних організацій та соціальних служб;</p> <p>здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості соціальних послуг;</p> <p>здатність до професійної рефлексії;</p> <p>здатність організовувати спільну діяльність, ініціювати командування, сприяти згуртуванню та груповій мотивації,</p>

		фасилітувати процеси прийняття групових рішень;
	КФ-9	здатність сприяти набуттю й удосконаленню фахівцями та нефахівцями спеціальних знань і навичок у сфері соціальної педагогіки та соціальної роботи;
	КФ -10	здатність до розроблення та управління соціальними проектами;
	КФ-11	здатність виявляти ініціативу задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій;
	КФ-12	здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної педагогіки та соціальної роботи;
	КФ -13	здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства;
	КФ-14	здатність до ініціювання пропозицій і рекомендацій стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;
	КФ-15	здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності, закономірності професійного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; уміння застосовувати ці знання у моделюванні соціально-педагогічних процесів;
	КФ 16	здатність упроваджувати ефективний менеджмент організації у сфері соціальної роботи;
	КФ-17	здатність застосувати професійно профільовані, проектно-технологічні знання, інноваційні підходи, уміння і навички;
	КФ-18	здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

Таблиця 1

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей
дескрипторам НРК**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	+
Загальні компетентності				
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;	+	+	+	+
здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, а також здатність спілкуватися іноземною мовою;	+	+	+	+
володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій;	+	+	+	+
здатність проведення досліджень на відповідному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; володіння науковим стилем мови;	+	+	+	+
здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання соціальних та наукових проблем;	+	+	+	+
здатність ухвалювати обґрунтовані рішення, використовувати теоретичні знання для розв'язання професійних проблем;	+	+	+	+

1	2	3	4	+
<p>уміння застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами та в науково-дослідницькій і професійній діяльності;</p>	+	+	+	+
<p>здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства;</p>	+	+	+	+
<p>здатність орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України; слугувати зразком громадянина-патріота для дітей, батьків, колег;</p>	+	+	+	+
<p>здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках з дорослими й дітьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі та дотримуватися принципів педагогічної та наукової етики;</p>	+	+	+	+

1	2	3	4	+
здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань, оцінювати результати впливів та забезпечувати якість діяльності; здатність до професійної рефлексії;				
здатність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища;	+	+	+	+
здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями, їхніми батьками, опікунами, клієнтами соціальних служб; володіння алгоритмами конструктивного розв'язання професійних конфліктів, володіння мовленнєвим етикетом;	+	+	+	+
здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань, оцінювати результати впливів та забезпечувати якість діяльності;	+	+	+	+
здатність до професійної рефлексії;	+	+	+	+

1	2	3	4	+
здатність до творчого пошуку, нестандартного розв'язання соціально-педагогічних проблем і ситуацій, ефективного розв'язання проблем нестандартними способами;	+	+	+	+
уміння ефективно використовувати спадщину світової та вітчизняної науки, зокрема й народної;	+	+	+	+
здатність визначати напрями власної професійної діяльності, проектувати її;	+	+	+	+
здатність застосовувати знання, уміння, цінності й досвід практичної діяльності в діяльності здоров'язбереження в суспільному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя.	+	+	+	+
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної	+	+	+	+

1	2	3	4	+
педагогіки та соціальної роботи;				
здатність планувати та здійснювати наукові комплексні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально важливих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення;	+	+	+	+
здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації;	+	+	+	+
здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи;	+	+	+	+
здатність спілкуватися із представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських, комерційних організацій та соціальних служб;	+	+	+	+
здатність оцінювати процес і результат виконаної роботи, розробляти та впроваджувати програми забезпечення якості соціальних послуг;	+	+	+	+
здатність до професійної	+	+	+	+

1	2	3	4	+
рефлексії;				
здатність організувати спільну діяльність, ініціювати командоутворення, сприяти згуртуванню та груповій мотивації, фасилітувати процеси прийняття групових рішень;	+	+	+	+
здатність сприяти набуттю й удосконаленню фахівцями та нефахівцями спеціальних знань і навичок у сфері соціальної педагогіки та соціальної роботи;	+	+	+	+
здатність до розроблення та управління соціальними проектами;	+	+	+	+
здатність виявляти ініціативу задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій;	+	+	+	+
здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної педагогіки та соціальної роботи;	+	+	+	+
здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства;	+	+	+	+
здатність до ініціювання і пропозицій	+	+	+	+

1	2	3	4	+
рекомендацій стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;				
здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності, закономірності професійного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; уміння застосовувати ці знання у моделюванні соціально-педагогічних процесів;	+	+	+	+
здатність упроваджувати ефективний менеджмент організації у сфері соціальної роботи;	+	+	+	
здатність застосувати професійно профільовані, проектно-технологічні знання, інноваційні підходи, уміння і навички;	+	+	+	+
здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.	+	+	+	+

IV. НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Код	Програмні результати навчання
PH1	Здатність продемонструвати знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
PH2	здатність критично осмислювати проблеми в науковій або професійній діяльності на межі предметних галузей, розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
PH3	критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної педагогіки та роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження;
PH4	вміти орієнтуватися у чинній законодавчо-нормативній базі з соціальних питань в Україні;
PH5	вміти застосовувати знання і розуміння для ідентифікації, формулювання і розв'язання професійних ситуацій;
PH6	вміти системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей;
PH7	вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів;
PH8	вміти виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою;
PH9	показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук;
PH10	вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язування професійних ситуацій;
PH11	збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних;
PH12	самостійно й автономно знаходити інформацію, необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості;
PH13	обирати та застосовувати інноваційні методи у складних і непередбачуваних та/або спеціалізованих контекстах;
PH14	вміти застосувати професійно профільовані проектно-технологічні знання, інноваційні технології, уміння і навички;
PH15	автономно приймати рішення у складних і непередбачуваних ситуаціях;
PH16	виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання;
PH17	аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання

	соціальної роботи, планувати втручання у складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи;
PH18	організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу;
PH19	оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи;
PH 20	демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності;
PH 21	виокремлювати методологію прикладного наукового дослідження;
PH 22	застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою як усно, так і письмово;
PH 23	розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень;
PH 24	розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні;
PH 25	здатність самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок;
PH 26	здатність демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

З метою співвіднесення визначених результатів навчання та компетентностей, зазначених освітній програмі використовується матриця відповідності результатів навчання та компетентностей:

V. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ЇХ АНОТАЦІЇ

	Дисципліни	Кредити ЄКТС	Семестр
1. Цикл загальної підготовки			
1.1. Обов'язкові дисципліни			
1	Іноземна мова за професійного спілкування	3	1
2	Педагогіка вищої школи та педмайстерність викладача	3	2
3	Психологія вищої школи	3	1
4	Сучасні інформаційні технології в освіті й науці	3	1
1.2. Вибіркові дисципліни			
1.2.1. Дисципліни вільного вибору студента			
5	Актуальні проблеми процесу ресоціалізації	3	3
6	Практичні реабілітаційні методики	3	3
7	Координаційна діяльність соціального педагога і практичного системи «сімя-садок-школа»	3	3
8	Соціально-педагогічна регуляція поведінкових девіацій	3	3
2. Цикл професійної підготовки			
2.1. Обов'язкові дисципліни			
2.1.1. Теоретична підготовка			
9	Актуальні проблеми соціальної роботи і соціальної педагогіки	3	2
10	Аналіз і проектування соціальних систем	3	3
11	Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін	3	1
12	Методологія і технологія наукового дослідження	3	1
13	Супервізія в соціальній роботі	3	1
14	Сучасні проблеми соціальної політики в Україні	3	1
2.1.2. Практична підготовка			
16	Атестація	3	3
17	Виробнича практика за фахом	6	2
18	Виробнича: науково-педагогічна практика	6	3
19	Підготовка магістерської роботи (в т.ч. науково-дослідна практика)	6	1
20	Підготовка магістерської роботи (в т.ч. науково-дослідна практика)	6	2
21	Підготовка магістерської роботи (в т.ч. науково-дослідна практика)	3	3
2.2. Вибіркові дисципліни			
2.2.1. Дисципліни за вибором ВНЗ			

22	Актуальні проблеми діяльності соціально-психологічних служб	3	2
23	Сучасні педагогічні технології у закладах середньої і вищої освіти	3	2
2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента			
Спеціалізація: Практична психологія			
1	Актуальні проблеми управління навчальним процесом у ВНЗ Діяльність соціально-психологічних служб і фондів	3	3
2	Практикум з практичної психології	3	3
3	Соціально-психологічний супровід дітей у закладах з інклюзивним навчанням	3	2
4	Сучасні арттерапевтичні техніки у практ психології	3	1
5	Діяльність соц.-псих служб і фондів	3	3
6	Моделювання діяльності фахівця соц. сфери	3	2
Спеціалізація: Соціально-психологічна реабілітація			
1	Актуальні проблеми реабілітаційної педагогіки	3	1
2	Актуальні проблеми проф. підготовки соц. пед. і практич псих у ВНЗ	3	3
3	Практикум з психологічної реабілітації	3	3
4	Пропаганда і профілактика здоров'я	3	2
5	Технології роботи псих-реаб служби	3	2
6	Ціннісно-світогл. оріент. особ. псих-реаб сфери	3	3

Опис дисциплін поданий у Пояснювальній записці до навчального плану
Додаток 2 до Ліцензійних умов

VI. МАТРИЦЯ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ НАВЧАЛЬНИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ І РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ)

Матриця подається в окремій таблиці Додаток С

VII. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Проблемно-орієнтоване навчання: інформаційно-рецептивний, евристичний та дослідницькі методи.

Самостійна робота з навчальною літературою та іншими джерелами, науково-педагогічна і науково-дослідна практики, виробнича практика за фахом.

VIII. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання магістрантів спеціальності 231 «Соціальна робота» здійснюється у відповідності до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів» (2010), «Доповнення до положення про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів» (2013), «Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», «Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (02.03.2016, №43-АГП)»,

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- «відмінно» - студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

- «задовільно» - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Рівні контролю.

За рівнем контролю розрізняють: самоконтроль, кафедральний, інститутський (факультетський), ректорський, міністерський.

Самоконтроль призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках з лабораторних робіт передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення, як правило, науково-педагогічними працівниками даної дисципліни і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

Інститутський (факультетський), ректорський, міністерський контроль є різними рівнями зовнішнього контролю, призначеного для перевірки якості навчального процесу на кафедрах, порівняння ефективності навчання студентів.

Зовнішній контроль усіх рівнів, на відміну від кафедрального, проводиться вибірково (в окремих академічних групах), тільки письмово і, як правило, є відстроченим контролем.

Види контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс.

Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмі попередньої дисципліни. Результати контролю аналізуються на засіданні кафедри та засіданні методичної комісії спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування навчального процесу. Доцільно проводити вхідний контроль на першому курсі.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічними працівниками для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Результати поточного контролю є основною інформацією при проведенні заліку і враховуються науково-педагогічними працівниками при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Ректорські контрольні роботи (зрізи поточних та залишкових знань) є формами поточного контролю, можуть проводитись двічі на навчальний рік.

Ректорські контрольні роботи виконують студенти 1-4 курсів освітнього рівня бакалавр, освітнього рівня магістр з однієї-двох навчальних дисциплін для кожної спеціальності із застосуванням ІТ-технологій та на паперових носіях. Керівник навчального підрозділу за поданням визначає дисципліни, з яких виконуватимуться ректорські контрольні роботи, узгоджує їх перелік з навчально-методичним відділом. Графік проведення ректорських контрольних

робіт складається навчально-методичним відділом за поданням навчальних підрозділів і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи. Студенти не пізніше, ніж за тиждень повинні бути ознайомлені з графіком проведення ректорських контрольних робіт.

Усі матеріали для ректорських контрольних робіт затверджуються на засіданні кафедр та методичної комісії підрозділу. Навчальний підрозділ подає в навчально-методичний відділ, відділ організації дистанційного навчання комплекти для ректорської контрольної роботи в паперовому та електронному варіанті на початок семестру.

Норма часу на проведення ректорської контрольної роботи з використанням ІТ-технологій складає 1 академчну годину, на паперових носіях - до 2-х академічних годин.

Результати ректорських контрольних робіт аналізуються навчально-методичним відділом, на засіданнях кафедр та методичних комісій навчальних підрозділів, обговорюються на засіданнях вченої ради.

Про результати ректорських контрольних робіт начальник навчально-методичного відділу доповідає на засідання ректорату. Виконані ректорські контрольні роботи, завдання до них, зразки відповідей, критерії оцінювання зберігаються на кафедрі 1 рік.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітнього (освітньо-професійного) ступеня на проміжних або заключному етапі їх навчання. Він включає семестровий контроль і атестацію.

Семестровий підсумковий контроль з певної навчальної дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену чи заліку у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, і складається із зданих залікових змістових модулів, виконаних тестових завдань, ситуаційних робіт, опрацювання завдань робочих зошитів, тематичних рефератів, лабораторних робіт тощо, передбачених робочою навчальною програмою.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни.

Оцінки за залік у різних шкалах оцінювання мають такий вигляд:

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49		FX

1-25	не зараховано	F
------	---------------	---

Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрами навчальних структурних підрозділів.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі (письмова, усна, тестова), визначеній відповідною кафедрою. При цьому тривалість письмової компоненти не повинна перевищувати дві академічні години. Якщо підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку (диференційованого заліку), то він виставляється за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи (у тому числі теоретичних занять) викладачем, який вів практичні (лабораторні) заняття (або за рішенням кафедри сумісно з викладачем-лектором), при цьому присутність студента не обов'язкова.

Оцінювання навчальних досягнень студента з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою:

Університетська	Національна		шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25		незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Пояснення оцінок ECTS:

A «Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість їх виконання оцінена кількістю балів, близькою до максимального.

B «Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання

виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.

С «Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимального.

Д «Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо містять помилки.

Е «Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато з передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені кількістю балів, близькою до мінімального.

ФХ «Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програмою навчання завдань не виконані, або якість їх виконання оцінені кількістю балів, близькою до мінімального. При додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань.

Г «Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом не приведе до будь-якого значимого підвищення якості виконання навчальних завдань.

Підсумковий контроль з випускної кваліфікаційної роботи (проекту), курсової роботи (проекту) проводиться у формі публічного захисту.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачем вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація здійснюється відкрито і гласно

Відстрочений контроль або контроль залишкових знань, проводиться через деякий час після вивчення навчальної дисципліни. Цей вид контролю не впливає на результативність (оцінку) навчання студента і проводиться вибірково для вивчення стійкості засвоєних знань студентами, контролю якості освітнього процесу та удосконалення критеріїв оцінювання навчальних здобутків студентів. Щорічний ректорський контроль є відстроченим.

ІХ. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної	Робота магістра повинна містити результати власних теоретичних і прикладних досліджень.

<p>роботи (за наявності)</p>	<p>Базовими вимогами до автора магістерської роботи є його самостійність, знання методів наукового дослідження і використання їх в рамках проведеного дослідження.</p> <p>Зміст магістерської роботи має характеризуватися новизною і значимістю розглянутої проблеми, логікою і обґрунтованістю висновків і рекомендацій, оригінальністю авторського стилю.</p> <p>Дипломна (магістерська) робота оформляється у відповідності з існуючими вимогами, що пред'являються до кваліфікаційних робіт наукового змісту.</p> <p>Дипломна (магістерська) робота в обов'язковому порядку перевіряється на плагіат до попереднього захисту. Організацію перевірки здійснюють завідувачі кафедр.</p> <p>Робота з ознаками плагіату, що виявився на попередньому захисті, повинна бути перероблена у період до захисту, інакше не буде допущена до захисту</p>
<p>Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)</p>	<p>Захист магістерської роботи відбувається прилюдно на засіданні Державної екзаменаційної комісії, затвердженої у встановленому порядку в університеті.</p> <p>Присутність на захисті рецензента є бажаною, а наукового керівника обов'язковою. Студент готує виступ на 10-12 хвилин з використанням необхідного ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, слайдів, формул тощо) та мультимедійну презентацію. Виступ випускника повинен містити стислий виклад змісту, структури роботи, висновків та рекомендацій. Увага зосереджується на висновках, пропозиціях, практичній значимості дослідження, особистому внеску магістранта у отриманий результат.</p> <p>Зміст та якість виступу і презентації перед захистом перевіряє науковий керівник.</p> <p>Письмова рецензія оголошується особисто рецензентом у разі його присутності на захисті або одним із членів ЕК за дорученням голови комісії. Випускнику задаються питання по суті роботи членами ЕК та всіма присутніми. Заключне слово надається випускнику після завершення обговорення роботи. У ньому він у коректній формі дає відповіді на зауваження. За вибором студента захист дипломної роботи може відбуватися іноземною мовою.</p>

РЕКОМЕНДОВАНИЙ БЛОК

Х. ВИМОГИ ДО ВСТУПУ ТА ПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ

Вимоги визначаються правилами прийому на освітньо-професійну програму магістра.

Вимоги до вступника:

високі навчальні досягнення (загальний рейтинг студента);
інтерес до професії та певного виду спеціалізації;
бажання отримати високий рівень професійної підготовки, бути компетентним у своїй професії;
готовність самовдосконалюватися у професійній діяльності;
здатність бути успішним в умовах конкурентного середовища.

ХІ. ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ (СИСТЕМА ТЬЮТОРСТВА, ГРАНТИ ТОЩО)

Система кураторства академічних груп, міжнародні програми мовної та практичної підготовки, програми обміну та академічної мобільності студентів.

ХІІ. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ

Стипендіальне забезпечення, забезпечення гуртожитком, соціальна інфраструктура університету, надання консультацій щодо працевлаштування, допомога у вирішенні проблемних ситуацій.

Підтримка студентів з особливими потребами, медичні та консультаційні послуги, профорієнтаційні послуги.

Інформаційний пакет спеціальності

Бібліотека:

- ознайомлення з правилами користування бібліотекою, використання онлайн-ресурсів та баз даних;
- інформаційне забезпечення студентів, які працюють над магістерськими дослідженнями
- консультування працівниками бібліотеки.

Навчальні ресурси:

- довгострокові і короткострокові позики книг, доступ до онлайн-ресурсів, міжбібліотечні позики, відеотека;
- продовження терміну позики та бронювання книг онлайн;
- доступ до електронних журналів;
- доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу;
- доступ до електронного навчального середовища Moodle;
- технологічне і матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Академічна підтримка – консультації з вибору програми, окремих вибіркових дисциплін, проектування індивідуальних навчальних траєкторій
Персональне консультивання

XIII. ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ОСВІТИ

Фахівець здатний виконувати таку професійну роботу за такими угрупованнями (відповідно до ДК 003:2010):

Керівники: менеджери (управителі) у соціальній сфері; керівники підрозділів кадрів і соціально-трудова відносин; менеджери (управителі) в освіті, охороні здоров'я та соціальній сфері; менеджери (управителі) із соціальної та корпоративної відповідальності; вищі посадові особи державних і громадських організацій в соціально-культурній сфері; керівник (начальник) установи соціального захисту населення.

Професіонали: професіонали в галузі соціального захисту населення: вихователь виправно-трудова закладу, наглядач в громадському центрі, наглядач за умовно засудженими, соціальний аудитор, соціальний працівник, фахівець з допомоги неблагополучним родинам, грошової допомоги дітям і т. ін., фахівець із соціальної допомоги вдома, фахівець із соціальної роботи, соціальний педагог, практичний психолог, психолог-реабілітолог, фахівець-організатор соціально-побутова обслуговування, викладач університету та вищих навчальних закладів, фахівець з вирішення конфліктів у побутовій сфері.

Фахівець може займати такі посади: соціальний працівник; соціальний педагог; практичний психолог; директор центру соціальних служб для молоді; головний державний соціальний інспектор; начальник центру психологічного забезпечення, соціально-трудова реабілітації дорослих, з надання соціальних послуг тощо; викладач вищого навчального закладу; викладач професійно-технічного навчального закладу; вихователь соціальний по роботі з дітьми-інвалідами; консультант психолого-медико-педагогічної консультації; консультант центральної психолого-медико-педагогічної консультації; науковий співробітник; консультант з питань здорового способу життя; інспектор з охорони дитинства; науковий співробітник (валеологія); науковий співробітник (праця та зайнятість); експерт із соціальної відповідальності; професіонал з розвитку персоналу; профконсультант; фахівець з профорієнтації; державний соціальний інспектор; помічник-консультант народного депутата України; радник (органи державної влади); спеціаліст державної служби; спеціаліст з питань кадрової роботи та державної служби; науковий співробітник (соціальний захист населення); наглядач в громадському центрі; наглядач за умовно засудженими; фахівець (з допомоги неблагополучним родинам, грошової допомоги дітям і т. ін.); фахівець із соціальної допомоги вдома; фахівець з питань зайнятості; фахівець із соціальної роботи; фахівець-організатор соціально-побутова обслуговування.

XIV. МЕХАНІЗМ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Моніторинг та оцінювання якості викладання, навчання, системи оцінювання навчальних досягнень, навчальних планів та освітніх стандартів

- анкетування студентів щодо якості навчальних дисциплін;
- щорічні звіти з моніторингу (включаючи огляди навчальних досягнень студентів);
- періодичне оновлення освітньої програми;
- програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу;
- щорічне рейтингове оцінювання професорсько-викладацького складу;
- періодичні аудиторські перевірки університету Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;
- постійний моніторинг прогресу студентів;
- перевірка процесу проведення підсумкового контролю спеціальними комісіями;
- повторне оцінювання щонайменше 80 відсотків робіт;
- моніторинг статистики працевлаштування випускників.

Комісії, відповідальні за моніторинг та оцінювання якості навчання:

- Комісія методичної ради факультету з питань якості освітнього процесу
- Постійна комісія Вченої ради університету із забезпечення якості вищої освіти
- Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Забезпечення зворотного зв'язку студентів щодо якості викладання та їх навчального досвіду

- відповідальні особи кафедр по роботі з випускниками
- оцінювання якості викладання навчальних дисциплін студентами
- вихідне анкетування щодо якості програми
- неформальні зустрічі та соціальні контакти зі студентами

Пріоритети підвищення кваліфікації викладацького складу

- використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі
- стажування за кордоном та співпраця із зарубіжними вищими навчальними закладами;
- система рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу ;
- участь у міжнародних методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах ;
- висвітлення наукових і методичних результатів та досягнень у фахових міжнародних наукометричних виданнях ;
- навчання в аспірантурі та докторантурі ;
- відповідність рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам;

- установлення мінімальних вимог до наукових здобутків кандидатів на посади викладачів ;
- наставництво молодих викладачів та викладачів-стажерів.

XV. ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- показник відсіву (відрахування) студентів за період навчання за програмою;
- відгуки незалежних внутрішніх і зовнішніх експертів щодо якості програми;
- рівень сформованості професійних компетенцій і важливих якостей особистості;
- показник працевлаштування випускників за фахом.

ПРИ СТВОРЕНІ ЦІЄЇ ПРОГРАМИ БУЛИ ВИКОРИСТАНІ ТАКІ ДЖЕРЕЛА:

1. Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу. Ліцензія: Серія АЕ №636819, дата видачі 19.06.2015 р. / Додаток до листа МОН від 23 листопада 2015 р. №1/9-561.
2. Закон “Про вищу освіту” // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
4. Класифікатор професій : ДК 003:2010. – На заміну ДК 003:2005 ; Чинний від 2010-11-01. – (Національний класифікатор України);
5. Концепція розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
6. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти. Затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>.
7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти / Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016 № 3 . – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendacziyi.html>.
8. Міжнародні документи, освітні програми зарубіжних університетів.
9. Наказ МОН “Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів” від 24.01.2013 № 48 // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0488-13>.
10. Наказ МОН України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 06. 11. 2015 № 1151. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.

11. Національна рамка кваліфікацій // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
12. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – К.: Видавництво “Соціформ”, 2010.
13. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0.
14. Перелік галузей знань і спеціальностей // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
15. Пономаренко В. С. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 242 с.
16. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)/ Затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. – [Інтернет-ресурс]: Код доступу <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій»;
18. Постанова КМУ «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. №266 - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
19. Постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»;
20. Проект Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>).
21. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.
22. Рашкевич Юрій. Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм. <http://erasmusplus.org.ua/2014-05-30-14-56-19/prezentatsii/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=31:kompetentnistnyi-pidkhid-u-pobudovi-osvitnikh-prohram&start=20>.
23. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд - http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
24. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
25. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації Академії педагогічних наук України / Авт. В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП “НВЦ “Пріоритети”, 2014. – 108 с.

26. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с. ISBN 966-7043-96-7.